

А. Ішук,

аспірант,

молодший науковий співробітник

Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

ДІЙСНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМЕРЦІЙНИХ КОНТРАКТІВ

Постановка проблеми. Надзвичайна популярність електронних комерційних контрактів останнім часом зумовлена перш за все науково-технічних прогресом, стрімким розвитком електронних комунікаційних систем та мережі інтернет у всіх сферах життя. Не останню роль при формуванні такої популярності електронних комерційних контрактів відіграє те, що укладення таких контрактів значно спрощує доступ до сервісів, товарів та послуг, адже обмін повідомленнями чи процедура укладення такого договору спрощується до пари «кліків» комп'ютерною мишкою, що вкотре стимулює бізнес та громадян укладати електронні комерційні контракти замість класичних, до недавнього часу, паперових договорів. Більше того, електронна комерція – це потужний інструмент, бо кожен бізнес, що прагне масштабуватися і розвиватися – так чи інакше впроваджує в свою діяльність електронну комерцію. Це значно розширює ринок збуту, спрощує маркетингові процеси та збільшує зацікавленість товаром або послугою серед потенційних клієнтів. Електронна комерція це дуже динамічне явище, яке трансформується так само швидко як і будь-що, що існує в електронній сфері.

Проте, пропорційно до росту популярності електронних комерційних контрактів – ростуть і проблеми, що потребують детального вивчення та

вирішення, та власне розвиваються і трансформуються відносини в сфері електронної комерції, внаслідок чого трансформуються і власне електронні комерційні контракти.

Одним із питань, що потребує детальнішого вивчення є питання дійсності таких контрактів. Звісно, законодавством передбачено умови, за яких класичні контракти в письмовій формі, або електронні контракти будуть вважатися дійсними, проте з огляду на те, що електронні комерційні контракти все ж вчиняються в сфері електронної комерції, а вона в свою чергу досить динамічна – такі контракти мають свої особливості.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій. Питання дійсності електронних комерційних контрактів в різних аспектах висвітлювалися в роботах таких науковців, як: Н. Є. Блажівської, О. А. Баранова, Т. В. Бачинського, Н. Ю. Голубєвої, Л. Р. Катинської, О. С. Кізлової, А. О. Козинця, О. В. Кохановської, Р. Б. Шишки.

Метою статті є дослідження умов дійсності міжнародних електронних комерційних контрактів, виокремлення на основі здійснених досліджень основних проблем та тенденцій розвитку міжнародних електронних комерційних контрактів через призму дослідження питання їх дійсності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Будь-який контракт

чи договір – це перш за все за своєю правовою природою правочин. Для початку варто визначити, які ознаки характеризують правочин як дійсний. Стаття 202 Цивільного кодексу України надає наступну дефініцію поняттю правочин – правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків [1]. Як відомо, дія завжди має вольовий характер, тобто на її вчинення потрібно волевиявлення особи. Крім того, дії можуть бути правомірні та неправомірні. Так ось, правочин – це вольові правомірні дії, що спрямовані на досягнення результату. Керуючись тією ж статтею 202 Цивільного кодексу України варто зауважити, що правочини можуть бути односторонніми та дво- чи багатосторонніми. Саме дво- чи багатосторонні правочини це і є договори в класичному їх розумінні. В свою чергу, відповідно до п. 7 ч. 1 статті 3 Закону України «Про електронну комерцію», електронний правочин це дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків, здійснена з використанням інформаційно-комунікаційних систем [2]. Електронні правочини є похідним поняттям від поняття правочину, та відрізняються фактично лише способом їх вчинення – з використанням інформаційно-комунікаційних систем, а всі інші ознаки та зокрема умови їх дійсності такі ж як і у правочинів в класичному їх розумінні, проте з врахуванням особливостей, що виникають з огляду на спосіб їх вчинення.

Оскільки ми дійшли висновку, що електронний правочин є похідним від поняття правочину, то до нього застосовуються ті ж умови дійсності, що і до правочинів, закріплені у статті 203 Цивільного кодексу України, проте із застереженням про природу таких правочинів та їх особливу форму – електронну. Зокрема, зі змісту ст. 203 ЦКУ можна зробити висновок про основні вимоги, додер-

жання яких є необхідним для чинності правочину:

- наявність у особи, що вчиняє правочин, необхідного обсягу цивільної дієздатності;
- наявність вільного волевиявлення учасника правочину;
- відповідність правочину формі, встановленій законом;
- спрямованість правочину на реальне настання правових наслідків;
- законність правочину, тобто відповідність його змісту чинному законодавству [1].

Необхідний обсяг цивільної дієздатності в особи, що вчиняє класичний правочин – до прикладу укладає договір, перевірити досить просто. Достатньо знати за яких умов особа набуває повної цивільної дієздатності, та перевірити, чи відповідає особа, яка має намір вчинити правочин, цим умовам. До прикладу, згідно українського законодавства, а саме статті 30 Цивільного кодексу України, цивільну дієздатність має фізична особа, яка усвідомлює значення своїх дій та може керувати ними, а власне під цивільною дієздатністю фізичної особи законодавець розуміє здатність цієї особи своїми діями набувати для себе цивільних прав і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність у разі їх невиконання. В свою чергу повну цивільну дієздатність згідно статті 34 Цивільного кодексу України має особа, яка досягла вісімнадцяти років (повноліття), або набула повну цивільну дієздатність внаслідок реєстрації шлюбу, або якій надали повну цивільну дієздатність за умови що вона досягла шістнадцяти років і працює за трудовим договором, або записана матір'ю чи батьком дитини [1]. Будь-яка із раніше перерахованих обставин наявності, набуття, чи отримання повної цивільної дієздатності підтверджується відповідними документами – паспортом громадянина

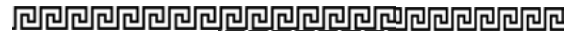
України, свідоцтвом про шлюб, трудовим договором, рішенням органу опіки і піклування. Відтак перевірити наявність у особи повної цивільної дієздатності досить просто, варто лише отримати відповідні підтвердуючі документи. Щодо юридичних осіб, то відповідно до статті 91 Цивільного кодексу України, юридична особа набуває цивільних прав та обов'язків і здійснює їх через свої органи, які діють відповідно до установчих документів та закону. Знову ж таки, перевірка чинності таких документів, актуальності державної реєстрації юридичної особи, та перевірка повноважень представників юридичної особи в Україні зазвичай не викликає значних складнощів [1].

Зовсім інше питання виникає при укладенні міжнародних електронних комерційних контрактів. У випадку укладення міжнародних електронних комерційних контрактів значно важче перевірити цивільну дієздатність фізичної або юридичної особи. Для цього необхідно володіти достатніми знаннями законодавства країни-контрагента, необхідно знати і розуміти як перевірити чинність документів, що надаються юридичною особою. Особливо, якщо міжнародний електронний комерційний контракт укладається найпримітивнішим способом – шляхом обміну скан-копіями контракту до моменту отримання відповідних оригіналів. В час розвитку цифрових технологій, графічних редакторів та штучного інтелекту не важко сфабрикувати будь-які документи, будь-чий підпис чи відбиток печатки. Саме тому, важливо належним чином ідентифікувати себе і ідентифікувати контрагента при укладенні міжнародних комерційних контрактів. Найпростіше це зробити можна якщо укладати контракти за допомогою спеціального програмного забезпечення та з використанням кваліфікованих електронних підписів та кваліфікованих електронних печаток. Але з огляду на те, що технічні

вимоги до формування таких підписів у деяких країн можуть відрізнятися – може виникнути проблема із встановленням оригінальності таких кваліфікованих засобів. Саме для усунення такої проблеми, до прикладу, країни Європейського Союзу, мають регламент європейського парламенту і ради (ЄС) № 910/2014 від 23 липня 2014 року про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку (eIDAS) та про скасування Директиви 1999/93/ЄС, який встановлює «правила гри» на ринку електронної ідентифікації та довірчих послуг для електронних транзакцій [3].

Регламент (ЄС) № 910/20142 (надалі – Регламент eIDAS) про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку забезпечує регуляторне середовище для електронної ідентифікації фізичних і юридичних осіб та для довірчих послуг. Щоб підвищити, зокрема, довіру між підприємствами та споживачами на внутрішньому ринку і сприяти використанню довірчих послуг, Регламент eIDAS запроваджує поняття кваліфікованих довірчих послуг і кваліфікованого надавача довірчих послуг з метою засвідчити, що ці кваліфіковані довірчі послуги і кваліфіковані надавачі довірчих послуг відповідають вимогам та виконують обов'язки щодо високого рівня безпеки [3].

Кваліфіковані надавачі довірчих послуг можуть починати надавати кваліфіковані довірчі послуги лише після надання їм компетентним наглядовим органом кваліфікованого статусу і внесення до Національного Довірчого Списку. Довірчі списки держав-членів ЄС є юридичними установчими інструментами, що дають змогу перевірити актуальність кваліфікованого статусу надавачів довірчих послуг або довірчих послуг. Через них контрольно-наглядова система показує увесь життєвий

цикл кожної кваліфікованої довірчої послуги і кожного кваліфікованого надавача довірчих послуг від започаткування до припинення. Це відображається у довірчих списках, в яких назавжди зберігається повна історія змін кваліфікованого статусу кожної довірчої послуги, яку надає кожен надавач довірчих послуг, створений в ЄС. Регламент eIDAS зобов'язує держави-члени ЄС створити свої національні довірчі списки, у форматі придатному для автоматизованої обробки, проте для забезпечення легкого доступу до довірчих списків усіх держав-членів Європейська Комісія публікує центральний список, який називається кореневим довірчим списком, з посиланнями на опубліковані довірчі списки держав-членів [3].

Що стосується України, то задля взаємного визнання електронних довірчих послуг між Україною і ЄС в Україні на виконання Регламенту eIDAS вже було прийнято низку нормативно-правових актів, запущено експериментальний проект щодо взаємного визнання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом, в рамках якого діє експериментальний довірчий список, який міститься також і на офіційному сайті Інформаційної панелі eIDAS, в розділі «Довірчі списки третіх країн», що означає, що Україна впевнено виконує необхідні дії, для майбутнього підписання Угоди про визнання електронних довірчих послуг [4; 5].

У квітні 2023 року Європейська комісія опублікувала роз'яснення щодо використання українських кваліфікованих електронних підписів, як удосконалених в ЄС. В своїх роз'ясненнях Європейська комісія зазначає, що Довірені списки третіх країн було вирішено впровадити та підтримувати щоб полегшити перевірку електронних підписів і печаток, що підтверджуються сертифікатами, виданими постачальниками довірчих послуг, заснованими в третіх країнах. Цей

вичерпний список містить усю відповідну інформацію, необхідну для тлумачення вмісту довірених списків третіх країн відповідно до вимог ЄС і найкращих практик перевірки вдосконалених електронних підписів і печаток. Включення третьої країни до AdES LOTL для третіх країн можна розглядати як сходинку до взаємного визнання кваліфікованих довірчих послуг після укладення міжнародної угоди. Будучи першою третьою країною, включеною до цього списку, Україна є лідером у цьому відношенні. Враховуючи велику зацікавленість багатьох інших третіх країн у взаємному визнанні довірчих послуг з ЄС, включення України до цього списку слід розглядати як перший крок до розширення списку на багато інших країн [6]. Взаємне визнання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом дозволить українським підприємствам використовувати електронні цифрові підписи для укладення міжнародних електронних комерційних контрактів та головне – дозволить перевіряти справжність електронних цифрових підписів контрагентів із країн Європейського Союзу, що значно спростить процедуру укладення електронних комерційних договорів та забезпечить український бізнес.

Що стосується випадків, коли контракту укладаються на платформах або за допомогою програмного забезпечення, проте без використання кваліфікованих електронних підписів чи печаток, популярною є система ідентифікації «KYC», що дослівно розшифровується як Know Your Client («Знай свого клієнта»), а буквально означає певні «правила перевірки клієнтів», які використовують банки, біржі та інші компанії, що працюють з грошима приватних осіб. Що це таке? Ця система зводиться до трьох простих етапів, які потрібно пройти для ідентифікації особи, серед яких:

– ідентифікація клієнта (встановлення його дієздатності, підтвердження повноважень);

– законність операції (документальне підтвердження походження коштів, підтвердження реальності фінансової операції, підтвердження реальності контрагента, якщо мова йде про юридичних осіб);

– суть операції та її ризику.

Знову ж такі, відповіді на всі ці етапи мають бути документально підтверджені, і тільки в такому випадку можна вести мову про належну ідентифікацію особи та законність здійсненого правочину. Такі заходи крім належної ідентифікації особи що вчиняє правочин, спрямовані зокрема і на захист фінансових установ від протиправного і шахрайського використання послуг, які вони надають. Зокрема – відмивання грошей і фінансуванню тероризму. Вона забезпечує інформацію про клієнта, достатню для об'єктивного рішення про безпроблемне співробітництво з ним. Процедура KYC може відрізнятися у різних компаній, з огляду на ступінь їхньої зацікавленості у забезпеченні законності операції та можливості аналізу контрагентів. Таким чином, за допомогою вищеперахованих способів можна із легкістю встановити ступінь дієздатності фізичної або юридичної особи, з якою планується укласти контракт.

Щодо вільного волевиявлення сторони правочину варто зазначити, що оскільки правочин – це волевий акт, то і воля і дія особи має точно відображати наміри та волю сторони правочину і однозначно трактуватися іншою стороною правочину чи договору. Вчиняючи будь-який правочин, особа не просто діє, а діє задля досягнення конкретної мети за наслідком вчинення правочину, досягнення певного результату. Ще на моменті переговорів щодо правочину особа формує власне бачення кінцевої мети укладення такого правочину, власне бачення того правового резуль-

тату, який сторона бажає досягнути в результаті вчинення правочину. Враховуючи специфіку електронної форми правочинів, про які йде мова в цій роботі, волевиявлення сторін також формується та висловлюється специфічно, за допомогою засобів електронної комунікації та за допомогою програмного забезпечення, девайсів, та комп'ютерної техніки. Загалом, в електронній комерції моделі B2C (Business to Customer) найпоширенішим способом укладення електронних комерційних контрактів є розміщення на веб-сайті публічної оферти та її подальший акцепт іншою стороною. Цікавим в цій конструкції є саме процедура акцептування оферти, адже вона може здійснюватися безліччю способів, починаючи із проставлення мітки у відповідному полі, натисканням на клавішу, кліком по клавіші на екрані, тощо. Що стосується електронної комерції моделі B2B (Business to Business), то тут також можливе акцептування умов публічної оферти вищевказаними способами, проте можливі і досить поширені й інші способи. Зокрема обмін скан-копіями контракту, підписання контрактів за допомогою різного роду сервісів для обміну електронними документами, підписання контрактів фізично із проставленням мокрої печатки.

Показовою і цікавою в контексті дійсності правочину та вираження волевиявлення є судова справа *South West Terminal Ltd. v Achter Land, 2023 SKKB*, що розглядалася канадським уповноваженим судом та в ході розгляду якої було зроблено досить цікаві і прогресивні висновки щодо акцептування умов договору та щодо власне підписання самого договору. Справа стосувалася непоставленого товару за контрактом і розірвання власне контракту на цій підставі, з подальшим відшкодуванням винною стороною збитків. Особливістю цієї справи є використання емодзі піднятого вгору великого пальця, і те, що це означає в контексті конкретних

фактів цього судового позову. До чого тут емодзі піднятого вгору пальця? Відповідно до обставин справи, сторони уклали договір купівлі-продажу льону з відкладеною поставкою, за яким Покупець погодився купити, а Постачальник погодився поставити 87 метричних тонн льону за договірною ціною 669,26 доларів США за тонну, з поставкою в період з 1 листопада 2021 року по 30 листопада 2021 року. Постачальник не поставив льон. Позивач (Покупець) подав позов про розірвання договору та відшкодування збитків у розмірі 82 200,21 доларів США плюс відсотки та витрати. Відповідач заперечує факт укладення договору. Заперечення Відповідача щодо укладення договору ґрунтуються на тому, що сторони не можуть дійти згоди щодо того, чи було досягнуто згоди, яка є підставою для виникнення договірних зобов'язань [6]. За загальним правилом, договір укладається лише тоді, коли одна сторона робить пропозицію, яка приймається іншою стороною з наміром створити правовідносини та підкріплюється винагородою (Ethiopian Orthodox Tewahedo Church of Canada St. Mary Cathedral v Aga, 2021 SCC 22 at para 35, 459 DLR (4th) 425 [Aga]) [7]. Між Сторонами існували ділові відносини ще з 2015 року, останнім часом процедура укладення контрактів між ними зводилася до надсилання скан-копії контракту у месенджері із повідомленнями наступного змісту «Будь ласка, підтвердьте умови контракту» із подальшим отриманням у відповідь фрази на зразок «Виглядає добре», «добре», «так». Таким чином було укладено і успішно виконано низку контрактів. 26 березня 2021 року Покупцем було надіслано скан-копію контракту на мобільний Постачальника, на який надсилалися раніше контракти, та у відповідь на який Постачальником було надіслано емодзі «великий палець догори», що на думку Покупця означало що Постачальник приймає умови контр-

акту та таким чином висловлює своє волевиявлення на укладення такого контракту. Суддя ж у своєму рішенні зазначив, що за цих обставин емодзі «великий палець догори» є «дією в електронній формі», яка може бути використана для вираження згоди, як це передбачено Законом про електронну інформацію та документи, 2000, SS 2000, с E-7.22 [EIDA], відповідно до п. 18 [6].

Отже, надіслання емодзі у відповідь на отриману скан-копію контракту може вважатися належним способом вираження волевиявлення сторони. Як бачимо, використання емодзі у відповідь на отриману скан-копію договору було розтлумачено судом як дію в електронній формі, що однозначно свідчить про вираження згоди, зокрема із умовами контракту та свідчить про прийняття контракту в роботу.

Висновки. Внаслідок проведеного дослідження, можна виокремити основні проблеми дійсності електронних комерційних контрактів, серед яких неналежна ідентифікація користувачів при укладенні контрактів чи правочинів в сфері електронної комерції за моделлю B2C, недостатня ідентифікація та недосконалі способи укладення контрактів в сфері електронної комерції за моделлю B2B. Варто запроваджувати і використовувати більш досконалі способи ідентифікації клієнтів чи сторін контракту, ретельно перевіряти юридичні документи контрагентів за контрактом, та ретельно перевіряти власне самих контрагентів, щоб в подальшому не було ні найменших підстав для визнання контракту таким, що укладений стороною без відповідних повноважень або визнання його недійсним з огляду на відсутність дієздатності у однієї із сторін контракту. Також, варто надалі проводити дослідження в сфері фіксації волевиявлення сторін, в сфері способів та методів укладення контрактів, адже ці сфери надзвичайно швидко роз-

виваються, оскільки прямо залежать від розвитку методів і способів комунікації між сторонами контракту, і часто законодавство країн не готове до таких стрімких змін, що викликає додаткові проблеми при виконанні контракту або при вирішенні судом спорів щодо такого контракту.

У сучасному глобалізованому світі, впровадження та вдосконалення електронних технологій в сфері міжнародної торгівлі визначає новий етап розвитку економічних відносин. Зростаюча конкуренція та потреба в оптимізації бізнес-процесів зумовлюють перехід до використання електронних комерційних контрактів як ефективного інструменту для забезпечення безпеки та ефективності міжнародних торгових операцій. Зазначений перехід надає нові виклики та можливості для підприємств, а також вимагає уваги науковців та практиків для аналізу та розуміння дійсності міжнародних електронних комерційних контрактів.

В контексті постійного розвитку світового економічного ландшафту, технологічні інновації не тільки прискорюють процеси торгівлі, але й впливають на правове регулювання та призводять до формування нових норм та стандартів у сфері електронного бізнесу. Отже, актуальність вивчення дійсності міжнародних електронних комерційних контрактів виокремлюється як ключовий аспект, що впливає на конкурентоспроможність, безпеку та стабільність глобального економічного середовища.

Стаття присвячена дослідженню дійсності електронних комерційних контрактів з огляду на їх надзвичайну популярність та стрімкий розвиток відносин у сфері електронної комерції. В статті наведено поняття правочину –

вольових правомірних дій, що спрямовані на досягнення результату, наведено особливості та відмінності електронного правочину, проаналізовано та виокремлено умови, яким повинні відповідати дійсні правочини. В контексті дослідження умов дійсності правочину, проаналізовано дієздатність як умову дійсності електронних комерційних правочинів, зауважено на стрімких змінах у сфері електронних комерційних контрактів. Наведено судову справу, що розглядалася в контексті дійсності правочину та вираження волевиявлення та в ході якої було зроблено прогресивні та цікаві висновки щодо використання емоції для фактичного акцептування оферти та підписання договору.

Робота виконана з використанням загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Зроблено висновок про необхідність подальших дослідження в цій сфері, адже окреслені проблеми залишаються актуальними з огляду на постійну трансформацію таких контрактів та трансформацію сфери міжнародної електронної комерції в цілому.

Ключові слова: електронний правочин, дійсність правочину, КУС, електронна комерція, електронний комерційний контракт.

Ishchuk A. Validity of international electronic commercial contracts

In the modern globalized world, the implementation and enhancement of electronic technologies in international trade define a new stage in the development of economic relations. Increasing competition and the need for business process optimization drive the transition to the use of electronic commercial contracts as an effective tool to ensure the security and efficiency of international trade operations.

This transition poses new challenges and opportunities for enterprises, demanding attention from scholars and practitioners for the analysis and understanding of the validity of international electronic commercial contracts.

In the context of the constant evolution of the global economic landscape, technological innovations not only expedite trade processes but also influence legal regulations, leading to the formation of new norms and standards in the field of electronic business. Therefore, the relevance of studying the validity of international electronic commercial contracts stands out as a key aspect affecting competitiveness, security, and stability in the global economic environment.

This article is dedicated to exploring the validity of electronic commercial contracts, considering their extraordinary popularity and rapid development in the realm of electronic commerce relations. The concept of legal acts, voluntary lawful actions aimed at achieving a result, is introduced, along with the features and distinctions of electronic legal acts. The conditions that valid legal acts must meet are analyzed and highlighted. In the context of researching the conditions for the validity of legal acts, legal capacity is examined as a requirement for the validity of electronic commercial legal acts, with attention drawn to the rapid changes in the field of electronic commercial contracts. A legal case is presented, considered within the context of the validity of legal acts and the expression of will, yielding progressive and intriguing conclusions regarding the use of emojis for the actual acceptance of an offer and the signing of a contract.

The study employs general scientific and specific methods of scientific cognition. The conclusion emphasizes the necessity for further research in this field, as outlined issues remain relevant

due to the continuous transformation of such contracts and the overall transformation of the international electronic commerce sector.

Key words: electronic legal act, validity of legal act, KYC, electronic commerce, electronic commercial contract.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

2. Про електронну комерцію : Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. №45. Ст. 410. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>

3. Регламент європейського парламенту і ради (ЄС) № 910/2014 від 23 липня 2014 року «Про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку та про скасування Директиви 1999/93/ЄС». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_016-14#Text

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2022 р. № 1311 «Про реалізацію експериментального проекту щодо взаємного визнання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом». Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1311-2022-%D0%BF#Text>

5. Постанова Правління Національного банку України від 07 липня 2022 року № 140. Національний Банк України. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_07072022_140

6. Court of King's Bench for Saskatchewan. Case of South West Terminal Ltd. v Achter Land, 2023 SKKB 116 (CanLII). URL: <https://www.canlii.org/en/sk/skbb/doc/2023/2023skkb116/2023skkb116.html?searchUrlHash=AAAAAQAEZmxheAAAAAAB&resultIndex=1>

7. Supreme court of Canada. Case of Ethiopian Orthodox Tewahedo Church of Canada St. Mary Cathedral v Aga, 2021 SCC 22 at para 35, 459 DLR (4th) 425 [Aga]. URL: <https://www.canlii.org/en/ca/scc/doc/2021/2021scc22/2021scc22.html>

